

Oslo, 16. mars 2022

Voksne for Barn sine innspill for å ta igjen tapt sosial læring og forhindre fravær

Voksne for Barn er en ideell medlemsorganisasjon som særlig arbeider med utfordringene knyttet til barns psykiske helse og oppvekstvilkår. Et av våre mål er å bidra til å hindre utenforskap og utjevne sosiale ulikheter både i barndommen og i et livsløp.

Voksne for Barn vil berømme [forslaget](#) om en hurtig iverksatt plan for å ta igjen tapt faglig og sosial læring for elever i norsk skole. Vi så et behov for å styrke det sosiale og relasjonelle i skolen før pandemien, og ser en stor økning i det behovet på vei ut av pandemien.

Vi vil belyse det vi mener er mangler, og områder vi mener bør defineres tydeligere.

1. Styrk psykisk helse i skolen

Vi kommer til å se konsekvensene av pandemien i lang tid fremover, og det må settes inn tiltak for å forebygge at barn og unge faller utenfor.

Vi opplever at Parr-rapporten legger frem gode tiltak for å ta igjen tapt faglig læring, men at den ikke evner å ta for seg den tapte sosiale og relasjonelle lærdommen. Vi er bekymret for at det i kommunens prioriteringer ikke vil vektlegges tungt nok at det etter to år med variabel nedstenging er behov for mer relasjonell kompetanse.

For elevene er skolen den viktigste sosiale arenaen. Kvaliteten på relasjoner elevene imellom er avgjørende for om de har det bra på skolen eller ikke. Dette vil videre få betydning for deres faglige utvikling.

Inkludering, sosial tilhørighet og vennskap er viktig for god psykisk helse. Det å oppleve aksept og tilhørighet blant jevnaldrende er grunnleggende sosiale behov. 1 av 10 mellom 13 og 19 år rapporterer at de ikke har en eneste nær venn (Ungdata 2016). Blant ungdommene som står i et utenforskap er tallet hele 8 av 10. Dette støttes av forskning som er gjort på feltet, der det kommer frem at sosialt sårbare elever i mindre grad opplever inkludering enn andre elever.

Det å ikke ha venner og å føle seg ensom er alvorlig for de det gjelder. Ensomhet henger nært sammen med ufrivillig skolefravær og tanker om å slutte på videregående skole. Ungdommene i våre undersøkelser opplever det å ikke ha venner som svært skamfullt og smertefullt. Noen håndterer dette ved å bli hjemme fra skolen.

Sosial kompetanse fungerer på mange måter en beskyttelsesfaktor for elever som lever med ulike former for risiko, for eksempel vanskelige hjemmeforhold, faglige vansker eller atferdsvansker. I mange sammenhenger vil en reell mulighet til å delta i et meningsskapende

fellesskap være den beste læringsarenaen for å mestre følelser og tilegne seg sosiale ferdigheter.

Flere tiltak som er igangsatt under satsingen «Psykisk helse i skolen», slik som livsmestringsprogrammet Zippys venner, vil være gode verktøy for å sikre at alle barn får tilegnet seg disse ferdighetene. Et slikt tiltak sikrer de tverrfaglige ressursene det er behov for, og midlene til tilskuddsordningen «Psykisk helse i skolen» bør økes, for å sikre muligheten for at flere elever kan få tilgang til tilbudene som eksisterer.

Voksne for Barn mener derfor at midlene til psykisk helse i skolen må økes, for å tilgjengeliggjøre livsmestringsprogrammer til flere skoler og kommuner.

2. Arbeidet med å forhindre fravær og frafall

Når barn ikke orker å gå på skolen er det fordi vi voksne har sviktet, ikke sett eller anerkjent deres behov, eller tatt beslutninger som påvirker deres liv negativt.

Under pandemien har mange vanlige og sunne rutiner blitt satt ut av spill. Barn har blitt rykket ut av det livet de har vært vant til, og sosiale ferdigheter har ikke fått utvikle seg naturlig. Mange har også opplevd en forverring av et eksisterende bilde med psykisk sykdom.

Noen ganger kan det føles enklere og tryggere å være hjemme, uten at barna egentlig har en grunn til å engste seg for å gå på skolen. Samtidig er det viktig å huske at det for mange barn er snakk om mer alvorlige forhold. Det kan være barn som har opplevd mobbing, eller barn som sliter med ulike former for angst. Barna ønsker å gå på skolen, men skolen møter ikke deres behov.

For barna som sliter bør det så raskt som mulig lages en individuell plan. Utgangspunktet må være en trygg dialog med barnet og foreldrene, så barnet skal få sette premissene. Skolehelsetjeneste og lærere trenger både å se på faktorer som bidrar til at barnet ikke orker å gå på skolen, og faktorer som barnet liker ved skolen og som man må satse mer på. Sentrale punkt må være sosial tilhørighet, håndtering av angst og stress, tilpasning av undervisning og tiltak for tilvenning.

Voksne for Barn mener derfor punkt 6 i forslaget må utvides med å forplikte skoleeiere til at alle barn som sliter med ufrivillig skolefravær, får individuell oppfølging, med særlig fokus på barnets psykiske helse. I dialog med barnet og foreldrene bør det utarbeides en individuell plan med tiltak for å styrke sosial tilhørighet, håndtere angst og stress, tilpasse undervisningen, og tilrettelegge for tilvenning til skolemiljø og lærings situasjon.